

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTI ODJEL

ODLUKA

O DOPUSTIVOSTI

Aplikacija broj: 11683/08
DESTILACIJA PLC
protiv Bosne i Hercegovine

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući 17. maja 2011. godine u Vijeću u sastavu:

Nicolas Bratza, *predsjednik*
Lech Garlicki,
Ljiljana Mijović,
Sverre Erik Jebens,
Päivi Hirvelä,
Ledi Bianku,
Vincent A. De Gaetano, *sudije*
i Fatoş Araci, *zamjenik registrara Odjela*

Uzimajući u obzir gore navedenu aplikaciju podnesenu 4. februara 2008.,
Uzimajući u obzir izjašnjenja koja su dostavile strane u sporu,
Nakon vijećanja donio je sljedeću odluku:

ČINJENICE

Aplikant je privatna firma sa sjedištem u Tesliću, Bosna i Hercegovina. Aplikanta su pred Sudom zastupali g. S. Đorđević i g. S. Mikić, advokati iz Doboja. Vladu Bosne i Hercegovine (Vlada) zastupala je Zamjenik zastupnika, gđa Z. Ibrahimović.

A. Okolnosti slučaja

Činjenično stanje, onako kako su ga prezentirale strane u sporu, može se rezimirati kako je niže navedeno.

Firma-aplikant je imala pravo raspolaganja stanom u Tesliću (kao što je niže u tekstu objašnjeno, davaoci stanova na korištenje bila su društvena preduzeća i njihovi javni organi koji su upravljali društvenim stanovima u bivšoj Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji). Dana 29. oktobra 1998. aplikant je pokrenula upravni

postupak za deložaciju D.N. koji je ostao u predmetnom stanju nakon smrti svog djeda.

Dana 19. februara 2001. godine, nadležni prvostepeni upravni organ odlučio je da na osnovu stambenog zakonodavstva koje je bilo na snazi u to vrijeme, nije moguć prenos stanarskog prava sa djeda na D.N. i naložio je njegovu deložaciju. Dana 5. aprila 2001. i 14. maja 2002., nadležni drugostepeni organ i Vrhovni sud Republike Srpske potvrdili su ovu odluku. D.N. je deložiran dana 13. septembra 2002. godine.

Dana 16. jula 2002. godine, D.N. se žalio Domu za ljudska prava, domaćem tijelu za zaštitu ljudskih prava, na ishod navedenog upravnog postupka prema članovima 6. i 8. Evropske konvencije, te članu 1. Protokola br. 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima.

Dana 8. februara 2007. godine, Ustavni sud Bosne i Hercegovine (pravni sljednik Doma za ljudska prava) utvrdio je povredu prava D.N. na dom, poništio je odluku Vrhovnog suda od 14. maja 2002. i naložio njegovo vraćanje u posjed stana. Aplikant je o ovoj odluci obaviješten preko organa za stambena pitanja dana 12. avgusta 2007. godine.

Dana 5. septembra 2007. godine Vrhovni sud je u skladu sa odlukom Ustavnog suda poništio odluke od 19. februara 2001. i 5. aprila 2001. i donio odluku protiv aplikanta.

Čini se da je firma-aplikant nakon toga pristala da stan otkupi D.N. u skladu sa Zakonom o privatizaciji stanova iz 2000. godine (vidi dalje u tekstu).

B. Relevantno domaće pravo i praksa

U bivšoj Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, svi stanovi su praktično bili u „držtvnom vlasništvu“. Stanove su, u principu, gradila društvena preduzeća ili druga javna tijela i dodjeljivani su njihovim radnicima, koji su tako postajali „nosioci stanarskog prava“. Prava davalaca stanova (javni organi koji su upravljali stanovima) i prava nosilaca stanarskog prava bila su regulisana Zakonom o stambenim odnosima iz 1984. koji je još na snazi u Bosni i Hercegovini¹).

U skladu sa ovim zakonom, jednom dodijeljeno stanarsko pravo, dozvoljavalo je nosiocu stanarskog prava da doživotno koristi stan uz plaćanje nominalnog iznosa naknade. Kada nosilac stanarskog prava umre, njegovo stanarsko pravo pravno se prenosilo na supružnika ili registrovane članove porodičnog domaćinstva koji su takođe koristili taj stan (vidjeti član 19. i 21. Zakona). U praksi, ovakva odredba o prenosu prava značila je da se stanarsko pravo koje dodijeli javni organ svom uposleniku, može pravno prenositi na sljedeće generacije koje više nisu u radnom odnosu kod davaoca stanarskog prava (za detaljnije informacije o društvenim stanovima vidjeti *Dokić v. Bosna i Hercegovina*, br. 6518/04, §§ 5-8, od 27. maja 2010).

¹ *Zakon od stambenim odnosima* („Službi list Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine“, br: 14/84, 12/67 i 36/89; „Službene novine Republike Bosne i Hercegovine“, broj 2/93; „Službene novine Federacije BiH“, br. 11/98, 38/98, 12/99 i 19/99 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 19/93, 22/93 i 12/99)

Ovaj koncept „društvenog vlasništva“ napušten je tokom rata 1992-95². Shodno tome, stanovi u društvenoj svojini su u stvarnosti nacionalizovani. U skladu sa Zakonom o privatizaciji iz 2000.³ koji je stupio na snagu 2. marta 2000. nosioci stanarskog prava su mogli da otkupe svoje stanove. Nadalje, promijenila se uloga davaoca stana na korištenje. Sada su oni bili obavezni da odobre privatizaciju na zahtjev nosioca stanarskog prava (vidi član 13. Zakona), ili, ako takav zahtjev ne postoji, da izdaju takav stan (član 61(1) Zakona). U oba slučaja, sredstva (otkupna cijena ili renta) uplaćivana su u Stambeni fond Republike Srpske (član 36 i 40(3) Zakona).

ŽALBA

Firma-aplikant žalila se u skladu sa članom 6. stav 1. Konvencije da nije bila obaviještena o postupku pred Ustavnim sudom u odnosu na sporni stan nad kojim je imala pravo dodjele na korištenje, i na taj način nije bila u mogućnosti da prezentira svoj slučaj, što je u suprotnosti sa principom „jednakosti oružja“.

PRAVO

Vlada je tvrdila kako član 6. nije primjenljiv i da se postupak pred Ustavnim sudom ne odnosi na građanska prava i obaveze firme- aplikanta.

Aplikant nije se složila s tim. Iako je priznala da nije vlasnik stana, firma je tvrdila da je taj stan mogla iznajmiti nekom od svojih radnika u skladu sa Zakonom o privatizaciji stanova iz 2000. godine.

Prema praksi Suda, relevantan test za određivanje da li neki postupak potpada pod član 6. stav 1., čak i kada se vodi pred Ustavnim sudom, jeste da li je ishod tog postupka odlučujući za određivanje aplikantovih građanskih prava i obaveza (vidi *Süßmann v. Njemačka*, 16. septembra 1996, stav 41, *Izvjestaji o presudama i odlukama 1996-IV*; i *Tričković v. Slovenija*, br. 39914/98, stav 39. od 12. juna 2001).

U ovom slučaju predmet spora je stan na kojem firma-aplikant nije imala pravo vlasništva. Iako se tokom postupka privatizacije stana firma mogla očitovati, ona nije mogla zabraniti postupak privatizacije ili imati bilo kakvu materijalnu korist od toga.

Što se tiče tvrdnje firme aplikanta da je mogla taj stani iznajmiti nekom od svojih zaposlenika, u slučaju da D.N. nije vraćen u posjed stana, ovo pravo se ne može smatrati „građanskim pravom“ u smislu člana 6. stav 1. pošto bi se svaki iznos na ime izdavanja stana morao uplatiti u Stambeni fond Republike Srpske.

Prema tome, postupak pred Ustavnim sudom nije bio odlučujući za utvrđivanje građanskih prava i obaveza aplikanta. Stoga, član 6. Konvencije ne može se primijeniti.

² *Zakon o prenosu sredstava društvene u državnu svojinu*, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 4/93, 29/94, 31/94, 9/95, 19/95, 8/96 i 20/98.

³ *Zakon o privatizaciji državnih stanova*, Službeni glasnik Republike Srpske br. 11/00, 11/00, 18/01, 35/01, 47/02, 65/03, 17/04, 70/04, 2/05, 67/05, 118/05, 70/06, 38/07, 60/07, 59/08, 58/09 i 71/10.

Na osnovu navedenog proizlazi da aplikacija podnesena Sudu, nije u saglasnosti *ratione materiae* sa odredbama Konvencije i njenim Protokolima u smislu člana 35. stav 3. i mora se odbaciti u skladu s članom 35. stav 4.

Iz navedenih razloga, Sud jednoglasno

Proglašava aplikaciju nedopustivom.

Fatoş Araci

zamjenik registrara

Nicolas Bratza

predsjednik